

'สมุนไพร'

แต่พูดคำนี้ขึ้นมา หลาย
คน (โดยเฉพาะหนุ่มสาววัยกระเตาะ)
อาจจะเบือนหน้าหนีด้วยความเบื่อ
หน่าย บ้างก็มองเป็นเรื่องโบราณ บ้าง
ก็นึกภาพกลิ่นและรสชาติที่เหม็นเขียวสุด
จะบรรยาย แต่ก็มีคนอีกไม่น้อยที่มองเห็นคุณค่า
ภายในของสมุนไพรไทยเหล่านี้

เห็นได้จาก "งานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ
ครั้งที่ 10" ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 4-8 กันยายน
ที่อิมแพค เมืองทองธานี โดย กรมพัฒนาการ
แพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร่วมกับ
องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ภายใต้แนวคิด
ที่ว่า สมุนไพรไทย สุขภาพไทย เศรษฐกิจไทย
ต้องถือว่าผลตอบแทนที่ดี เพราะมีคนมาร่วมงานกัน
อย่างคับคั่ง .

สิ่งหนึ่งในงานที่ทำให้สะดุดตาสะดุดใจเป็น
พิเศษคือ "ความแปลกหน้า" ของเหล่าสมุนไพร
ทั้งหลาย แต่ละชนิดสรรพคุณแทบจะไขว่คว้า
เดียว เริ่มจาก...

หนอนตายหยาก เป็นไม้เถาเลื้อยตามพื้นดิน
หรือพันไต่ต้นไม้ขึ้น มี 2 ลักษณะ ได้แก่ หนอน
ตายหยากเล็ก และ หนอนตายหยากใหญ่
พบได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย
โดยเฉพาะป่าที่มีความอุดม
สมบูรณ์ ใบไม้ปกคลุม เนื่องจาก
ไม้ชอบที่กลางแจ้ง มีชื่อเรียก
แตกต่างกันไปตามแต่ละ
ท้องถิ่น เช่น พญาร้อย
หัว กระพืดหนู สลอบ
เขียงคำ สรรพคุณก็มี
ทั้งรักษาโรคและใช้เป็น

ลูกสารพัดพิษ

หนอนตายหยาก

กะเม็ง

ความลับของ...

สมุนไพรแปลกหน้า

รักษา 'มะเร็ง' ยับ 'หัวล้าน'

หนอนตายหยาก เป็นไม้เถาเลื้อยตามพินต้น หรือพันไปบนต้นไม้อื่น มี 2 ลักษณะ ได้แก่ หนอนตายหยากเล็ก และ หนอนตายหยากใหญ่ พบได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ ใบไม่ปกคลุม เนื่องจากไม่ชอบที่กลางแจ้ง มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น เช่น พญาร้อยหัว กระเพียดหนู สลอลต เชียงคำ สรรพคุณก็มีทั้งรักษาโรคและใช้เป็นยาแก้จืดศรัทพิษได้อีกด้วย

สำรวย คลวัจิตร
ผู้นำเครือข่ายสมุนไพร
อุดรธานี เล่าให้ฟังว่า
ชาวบ้านแถบอีสานจะเรียก
“หนอนตายซาก” หรือ
“หนอนตายหยาก” เนื่องจากมี

ฤทธิ์ฆ่าหนอนจนตายเหลือแต่ซาก โดยตำรากให้ละเอียด แล้วนำไปใส่บริเวณที่มีหนอน เช่น ไผ่ปลาร้า แผลตามตัววัวควาย รับรองว่าตายสนิท นอกจากหนอนแล้วยังสามารถฆ่าแมลงอื่นๆ ได้อีก โดยนำรากผสมกับยาฉุนหรือยาเมา ทิ้งไว้หนึ่งคืน แล้วนำไปฉีดพ่นแมลงตามไร่สวน แมลงจะตายหมด ไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงให้เสียสุขภาพ สูตรนี้ได้ทดลองทำและใช้เองตั้งแต่ พ.ศ.2518 แล้ว

ในด้านการรักษาโรคนั้น สามารถใช้เป็นยาประกอบตำแน่งได้ โดยต้มรวมกับสมุนไพรอื่นๆ อีกประมาณ 10 อย่าง รับประทานวันละ 3 เวลา ประมาณ 5 วัน จะช่วยให้อาการเจ็บป่วยจากมะเร็งทุเลาลง เล่ากันว่า ผู้ป่วยรายหนึ่งแพทย์บอกว่าจะมีชีวิตอยู่ไม่เกิน 2 เดือน พอได้กินยาสูตรนี้ก็มีชีวิตอยู่มาได้ 2 ปีแล้ว แม้แต่ผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งระยะสุดท้ายได้กินเข้าไปประมาณ 15 วัน ร่างกายก็แข็งแรงขึ้นและเดินได้เอง

นอกจากนี้ ยังสามารถฆ่าพยาธิในลำไส้ได้ด้วย โดยนำรากไปต้มดื่ม หรือทำเป็นยาลูกกลอนหรือยาผง รับประทาน 3-4 ครั้ง ก็เห็นผล และหากปวดฟันให้เคี้ยวรากสด แล้วกัดไว้ตรงที่ปวด 5-10 นาที หายเป็นปกติ แม้จะเป็นพิษป่า แต่ปัจจุบันหมอยา

ทุเรียนเทศ

นิยมเพาะพันธุ์ในสวนบริเวณบ้าน จึงหาไม่ยากนัก กะเม็ง เป็นพืชล้มลุก มี 2 ชนิด คือ กะเม็งตัวเมีย (ลำต้นสีเขียว) และกะเม็งตัวผู้ (ลำต้นสีแดง) มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น อ่อมเกี้ยว หล้าสับ ชอบขึ้นตามพื้นที่ชื้นแฉะและกร้าง

เมื่อลองเสียบเคียงถามข้อมูลจาก เครือข่ายวนเกษตรปาดะวัน จึงได้ทราบเพิ่มเติมว่า กะเม็งมีธาตุเหล็กมาก นิยมหามาทำผลิตภัณฑ์ดูแลเส้นผม เพราะมีคุณสมบัติช่วยบำรุงผมให้ดกดำ โดยนำกะเม็งมาหั่นและตำให้น้ำมันออกมา นำไปเจียวในน้ำมันมะพร้าว ผสมกับใบย่านาง ใบบัวบก และดอกอัญชันที่เจียวแล้ว อาจผสมน้ำมันมะกูดเพิ่มด้วย จะช่วยบำรุงผมและหนังศีรษะ กระตุ้นผมที่เกิดใหม่ให้ดกดำ ยิ่งถ้าวดหนังศีรษะร่วมด้วย จะช่วยกระตุ้นเซลล์ผมให้เกิดขึ้นใหม่ เหมาะสำหรับผู้คนผมบางถึงบางมาก

ปัจจุบันมีการนำกะเม็งมาทำ ชาลดน้ำตาลและคอเลสเตอรอล สำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน หรือจะนำมามาต้มดื่ม บำรุงตับและไต ก็ได้ เนื่องจากมีคุณสมบัติป้องกันและฟื้นฟูตับที่ถูกทำลายจากสารพิษ ช่วยขับสารพิษออกจากไต ตับสดมาตำแล้วพอกบริเวณบาดแผล ช่วยห้ามเลือดได้ชะงัด แดม

ยังป้องกันการติดเชื้ออีกด้วย

ทุเรียนเทศ ผลไม้หน้าตาแปลกประหลาด เปลือกนอกขรุขระคล้ายทุเรียน แต่เนื้อในขาวนวลคล้ายน้อยหน่า เป็นพืชที่นำมาจากประเทศอินโดนีเซียหรือมาเลเซีย จึงได้ชื่อว่า ทุเรียนเทศ หรือ ทุเรียนแขก

ความที่ชอบที่ดินชื้นแฉะ แม้น้ำท่วมก็ไม่ตาย บางคนจึงเรียกว่า ทุเรียนน้ำ เนื้อมีรสเปรี้ยว ถ้าสุกจะมีกลิ่นเล็กน้อยคล้ายทุเรียน พบมากในภาคใต้และภาคตะวันออก เช่น เพชรบุรี ระยอง จันทบุรี ตรัง นำเสียดายที่ปัจจุบันถูกโค่นทิ้งเกือบหมดแล้ว เพราะไม่ใช่พืชเศรษฐกิจ แต่ 2-3 ปีที่ผ่านมาเริ่มมีการพูดถึงมากขึ้นในทวีปยุโรปและอเมริกา เนื่องจากมีการวิจัยพบว่า มีฤทธิ์ยับยั้งมะเร็งได้ 12 ชนิด โดยเฉพาะมะเร็งต่อมลูกหมากและมะเร็งตับอ่อน โดยนำไปต้มดื่มหรืออบแห้งแล้วชงชาดื่มทุกวันเป็นเวลา 6 เดือน จะช่วยลดการโตของเซลล์มะเร็ง

ส่วนจะหายร้อยเปอร์เซ็นต์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของมะเร็งและระยะที่เป็น ปัจจุบันราคาขายค่อนข้างดี ส่วนมากจะส่งออกต่างประเทศ ราคาทั่วโลกมีผล 3,000 บาท แต่ในไทยยังไม่แพร่หลายมากนัก

สารพัดพิษ เมล็ดเป็นพิษต่อระบบประสาท ทำให้คลื่นไส้อาเจียน บวดยาระงับ มีอาการชัก ความดันสูง หัวใจเต้นผิดปกติ อาจมีอาการหายใจไม่ออก และเสียชีวิตได้ แต่เมื่อผสมกับสมุนไพรอื่น จะทำให้พิษหายไป อ้าพล บุญแปลง เจ้าหน้าที่สวนสมุนไพรมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา บอกเพิ่มเติม และว่า ใช้เป็นตัวยารักษาโรคในตำรับยาโบราณ คือ ยาหอมนวโกศ แก้มลม คลื่นเหียนอาเจียน แก้มลมปลายไข้ เป็นหนึ่งในยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ พ.ศ.2556 จำนวน 24 ชนิด ปัจจุบันเป็นพืชที่หาได้ยาก ไม่พบตามท้องตลาด แต่ทางมหาวิทยาลัยมหิดลได้เพาะไว้เพื่อการศึกษา โดยเวลาเพาะหรือนำมาทำยาจะต้องแกะเมล็ดออกจากฝักเสียก่อน

นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่หยิบยกมา ยังมีสมุนไพรไทยอีกจำนวนมากที่ไม่เคยเจอเจอ หรือได้ยินแค่ชื่อเสียงเรียงนาม แต่ยังไม่เคยพบปะอย่างเป็นทางการเสียที แนะนำว่าถ้ามีโอกาส ลองทำความรู้จักสมุนไพรแปลกหน้าเหล่านั้นดู แล้วจะพบว่าสมุนไพรไทยน่ารัก (และน่ากิน) ที่สุดในโลก

บุญยาพร กิตติสุนทรโรภาส